

De, vermoedelijk Engelse, ridder Jan van Mandeville deed in het jaar 1356 verslag van de reis naar het Heilige Land die hij ruim dertig jaar eerder, in 1322, ondernam. Zijn reisverhaal oogstte veel succes. In het navolgende fragment beschrijft hij vanuit een opmerkelijk tolerante invalshoek het geloof van de Saracenen. Zie over Jan van Mandeville ook Wereld in woorden pagina 25 e.v.

Het Saraceense geloof

Aangezien ik in het voorgaande geschreven heb over de Saracenen en hun land, zal ik u, als u dat wilt, nu vertellen over hun geloof, aan de hand van wat hun heilige geschrift daarover vermeldt en hun leert. Ze noemen dat boek *Alkoram* [Koran], en sommigen noemen het *Harme*, al naargelang de taal die ze spreken.

Dat boek heeft Mohammed hun gegeven en er staat in - zoals ik dikwijls heb gezien en gelezen - dat de goede mensen in het paradijs zullen komen en de slechte in de hel. Dat geloven de Saracenen. En als iemand hun vraagt wat ze verstaan onder dat 'paradijs', dan zeggen ze dat het een heerlijke plek is, waar je in alle jaargetijden allerlei vruchten kunt vinden, en dat er rivieren doorheen stromen van melk en dikke honing, en van wijn en zoet water. En dat er mooie, kostbare woningen te vinden zijn voor een ieder die dat verdiend heeft, vervaardigd van kostbare gesteenten en van goud en zilver. En iedere man zal daar vrouwen hebben die nog maagd zijn, en hij zal het vermogen en de lust en de potentie hebben om voortdurend met die vrouwen samen te zijn, en toch zal hij bemerken dat zij steeds maagd blijven.

Voorts hebben de Saracenen gehoord van de maagd Maria, Onze Lieve Vrouwe, en zij geloven in haar, en in de incarnatie - dat is: menswording van Onze Heer - en zij zeggen dat de boodschap door de engel Gabriël aan Maria werd gebracht, en dat de engel haar groette en zei dat zij uitverkoren was, en dat hij Onze Lieve Vrouwe de incarnatie ofwel geboorte van Onze Heer Jezus Christus aankondigde, en dat zij maagd was bij de conceptie en dat ze maagd is gebleven toen ze Hem baarde. Dit alles vertelt hun boek *Alkoram*.

En in deze *Alkoram* staat te lezen dat Jezus zodra Hij geboren was al kon spreken, en dat Hij een heilige profeet was, oprecht in woorden en daden, en dat Hij zachtmoedig was, en barmhartig, en rechtvaardig en volkomen vrij van zonden.

En hun boek *Alkoram* meldt ook dat de maagd Maria nog heel jong was op het moment dat de engel haar de boodschap van de geboorte van Onze Heer Jezus Christus bracht en dat ze daarom des te meer bevreesd was. Want er leefde in dat land een tovenaars, Tabina genaamd, die zich vertoonde in de gedaante van een engel om seksuele omgang met jonge meisjes te hebben. Daarom was Maria zo bang voor die engel: ze dacht dat het voornoemde tovenaars was, die haar wilde bedriegen. Ze bezwoer de engel haar te zeggen of hij het was, of niet. En de engel antwoordde haar dat ze geen angst moest hebben en dat hij voorwaar de bode Gods was.

Verder vertelt hun heilige boek dat Maria, toen zij Jezus geboort had onder een palmboom waar de voederbak van de os en van de ezel stond, zich schaamde omdat ze een kind had gekregen, en dat zij huilde en zei dat ze wilde dat ze dood was. Onmiddellijk sprak het kind haar toe om haar te troosten, met de woorden: 'Moeder, wees niet bedroefd, want God heeft in u Zijn grote mysterie geborgen waarmee Hij de wereld zal redden.'

Hun boek zegt nog op heel veel andere plaatsen dat Onze Heer kon spreken vanaf het moment dat Hij geboren werd. En ook dat Jezus door God Almachtig naar de aarde gestuurd was om alle mensen tot voorbeeld en lering te dienen.

Het boek spreekt ook van de Dag des Oordeels, hoe God daar zal oordelen over alle schepselen. De goeden zal Hij aan Zijn zijde nemen en de slechten zal Hij veroordelen in de hel.

En het zegt ook dat Jezus onder alle andere profeten de belangrijkste was, en dat Hij het dichtst bij God stond, en dat Hij het evangelie gemaakt heeft, waarin goede leer en zalige vermaningen staan, naast duidelijkheid en waarheid en waarachtige prediking voor al diegenen die in God geloven. En dat Hij een waarachtig profeet was, vrij van zonden. En dat Hij blinden ziende heeft gemaakt, en melaatsen gezond, en dat Hij doden heeft opgewekt en levend naar de hemel is gegaan.

Als zij een evangelie van Onze Heer in handen hebben, en in het bijzonder een waarin *missus est Gabriel angelus* staat – iets wat zij vaak zeggen in de gebeden die ze geleerd hebben – dan kussen zij dat boek en dan aanbidden zij het met grote toewijding.

Verder vasten ze twee volle maanden per jaar en dan eten ze alleen maar 's nachts. Gedurende deze maanden onthouden ze zich ook alle dagen van seksuele omgang met hun vrouwen. Maar zieken zijn niet gebonden zich te houden aan dit vasten.

Het boek spreekt voorts over de joden en zegt dat die slecht zijn, omdat ze niet wilden geloven dat Jezus van Godswege op aarde kwam, en omdat ze leugens hebben gesproken over de maagd Maria en haar Zoon, omdat zij zeiden dat zij Jezus gekruisigd hadden. Want de Saracenen zeggen dat Jezus niet gekruisigd is maar dat God Hem naar de hemel heeft doen opstijgen zonder dat Hij verminkt werd en moest sterven. En dat Hij van gedaante heeft gewisseld met een ander, die wel door de joden is gekruisigd, en ze zeggen dat die ander Judas was, maar dat de joden dachten dat het Christus was. En dat Jezus levend naar de hemel is gegaan en van daaruit zal terugkeren om de wereld te oordelen.

Ze zeggen dat de christenen hiervan niet goed op de hoogte zijn, en dat ze – dwaas en onterecht – geloven dat Jezus gekruisigd is. Ze zeggen bovendien dat, ware het zo geweest dat Jezus gekruisigd is, God dan tegen Zijn eigen gerechtigheid in had gehandeld als Hij het had toegestaan dat Jezus, die immers onschuldig en vrij van zonden was, gekruisigd zou zijn.

Op dit punt, zo zeggen zij, ontbreekt ons het juiste geloof, omdat de grote gerechtigheid Gods zo'n groot onrecht en zo'n grote schanddaad niet zou kunnen verdragen. En daar ontbreekt hún nu juist het geloof. Want zij erkennen wel dat het handelen van Onze Heer Jezus Christus goed is, en dat Zijn woorden en Zijn evangelie waarachtig zijn, evenals Zijn leer en de wonderen die Hij verrichtte. En dat de maagd Maria goed en heilig was, zowel voor als na de geboorte van Onze Heer Jezus Christus, en dat diegenen die een volkomen geloof in God hebben behouden zullen worden. En omdat hun geloof zo dicht bij het onze ligt, worden zij gemakkelijk tot ons geloof bekeerd indien men hun het geloof van Onze Heer Jezus Christus en van de profeten duidelijk verkondigt.

Ze zeggen ook dat ze uit de profetieën geleerd hebben dat de wet van Mohamed teniet zal gaan, precies zoals dat gebeurd is met de wet van de joden, en dat de wet van de christenen zal blijven bestaan tot het einde der wereld. Als men hun vraagt wat zij geloven, dan antwoorden ze dat ze geloven in God, de Schepper van hemel en aarde, die alles gemaakt heeft. Zonder Hem is er niets geschapen. Ze geloven in de Dag des Oordeels waarop een ieder loon naar verdienste zal krijgen. En ze geloven dat alles wat de heilige profeten verkondigd hebben, de waarheid is.